

Lähettilä:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

Vastaanottaja:

Helsingin kaupungin kirjaamo,
kaupunkiympäristön toimiala
PL 10, 00099 Helsingin kaupunki
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Muistutus Fastholman ja teknisen huollon alueen asemakaavaehdotuksesta (diaarinro HEL 2022-010437)

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry:n (rek.nro 116.353, 4497 jäsentä loppuvuonna 2024) tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toimintaalue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä-Uudellamaalla).

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa on perehtynyt Fastholman ja teknisen huollon alueen asemakaavaehdotukseen sekä muuhun aineistoon ja lausuu mielipiteenään seuraavaa.

Yleistä

Kaavaratkaisun tarkoituksena on mahdollistaa pysyvän lumenvastaanotto- ja maa-ainesten vastaanotto- ja kierrätyspaikan rakentaminen Vanhankaupunginlahden Natura-alueen itäpuolelle Herttoniemen Fastholmaan. Nähtävillä olleen selostuksen mukaan kaavan laatimisen taustalla on tarve vakiinnuttaa lumenvastaanottotoimintaa Fastholmassa sen vuoksi, että Helsingissä on lähivuosina poistumassa lukuisia lumenvastaanottopaikkoja muuttuvan maankäytön takia. Luonnosvaiheeseen nähden nyt nähtävillä ollut kaavaehdotus sisältää parannuksia, joista selkeimpänä teknisen huollon alueen pohjoispuolella sijainneen pitkospuureitin poistaminen. Lisäksi alueen asemakaavoittamisen avulla todennäköisesti saataisiin alueen hulevesien hallintaa parannettua nykytilaan verrattuna, sillä nykyistä pitkään jatkunutta läjitystoimintaa ei ole rakennettu suunnitelmallisesti, vaan se on pikemminkin muotoutunut nykyisenlaiseksi toiminnan myötä. Fastholman teknisen huollon alueen asemakaavoitukseen sisältyy silti yhä huomattavia ongelmia ja epävarmuuksia.

Lumenvastaanottopaikasta ja hankkeen epävarmuuksista

Toistamme aiemman kantamme siitä, että Fastholman alue on lumenvastaanottotoiminnalle aivan väärä sijainti. Lumenvastaanotosta Vanhankaupunginlahden lintuveden Natura-alueen läheisyydessä tulee luopua ja siirtää toiminta sellaiseen paikkaan, jossa lumenvastaanottoon ei liity yhtä suuria epävarmuuksia ja ympäristöhaittojen riskiä. Biosuodatus, laskeutusaltaat ja muut huleveden käsittelyyn ja viivytykseen liittyvät rakenteet todennäköisesti tuovat parannusta nykytilaan verrattuna, mutta on huomattava, että nykyinen tilanne Vanhankaupunginlahteen kohdistuvine kuormituksineen on lähtökohtaisesti kestämaton ja että lumenvastaanottotoiminnan jatkaminen nykytilaa parantaen ei ole Natura-alueen suojeluperustaisten arvojen turvaamisen kannalta pitkällä aikavälillä toimiva ratkaisu.

Kritisoimme edelliseen liittyen myös vuorovaikutuksen läpinäkyvyyden puutetta toiminnan pitkäjänteisyyden arvioinnin osalta. Luonnosvaiheessa nähtävillä olleesta aineistosta ei ilmennyt vastaanotettavien lumimäärien osalta arviota siitä, onko Fastholman teknisen huollon alueelle tarkoitus vastaisuudessa tuoda merkittävästi enemmän lunta Hernesaaren lumenkaatopaikan sulkeutuessa vuonna 2033, eikä tähän kysymykseen ole otettu hankkeen vuorovaikutuksessa millään tavalla kantaa. Tämä lisää hankkeeseen liittyvää epävarmuutta, vähentää suunnittelun ja vuorovaikutuksen läpinäkyvyyttä ja hankaloittaa pitkän aikavälin vaikutusten arviointia. Hankkeeseen kytkeytyy myös eräitä epävarmuustekijöitä vireillä olevaan ympäristönsuojelulain muuttamista koskevaan hallituksen esitykseen HE 189/2024 liittyen: vaikka kyse on maalla sijaitsevasta lumenvastaanottopaikasta eikä lähtökohtaisesti suorasta lumen kaatamisesta mereen, vastaanottopaikan läheisyys sekä meren rantaan että suojelualueeseen herättää tulkinnallisia epävarmuuksia, joihin ei ole otettu kantaa. Meriveden voimakkaatkin nousut ja tulvat voivat yleistyä lämpenevän ilmaston ja lisääntyvän sadannan myötä, ja ylivuotorakenteista huolimatta on mahdollista, että toimintaa joudutaan tällaisissa olosuhteissa oikeudellisesti arvioimaan lumen kaatamisena mereen.

Hanketta varten on tehty lakisääteinen Natura-arviointi luonnosvaiheen jälkeen elokuussa 2024. Kritisoimme kuitenkin yhä varsinaisen linnustoselvityksen tekemättä jättämistä. Katsomme, että ajantasainen linnustoselvitys tulee teettää ja palauttaa kaava selvityksen laatimisen jälkeen uudelleen nähtäville, jotta hankkeen vaikutuksia alueen pesimälinnustoon on mahdollista arvioida riittävällä tarkkuudella. Natura-arvio yksin ei anna tähän riittäviä eväitä, yksinomaan jo siitä syystä, että siinä ei käsitellä direktiivilajeja, uhanalaisia tai huomionarvoisia lajeja suojeluperustaisten lajien ulkopuolelta.

Lopuksi

Toistamme aiemmin esittämämme kannan siitä, että Fastholman ja teknisen huollon alueen jatkosuunnittelussa ympäröivien alueiden merkittävät luontoarvot huomioiden paras ratkaisu on luopua lumenvastaanottopaikan suunnittelusta ja siirtää nämä toiminnot kauas arvokkaista suojelualuekokonaisuuksista. Nykyisten kenttien osalta on syytä ennallistaa aluetta ja tutkia mahdollisuutta alueen kehittämiseen esimerkiksi tulvakosteikkona.

Ehdotusvaiheeseen tehty suunnittelualueen laajentaminen ja täsmentäminen sekä itään että länteen on kannatettavaa, ja VL/s-merkintä länsipuolen luhta-alueilla auttaa säilyttämään erityisesti tikoille tärkeän alueen luontoarvot. Toistamme kuitenkin jatkosuunnittelua varten aiemmin esittämämme ehdotuksen näiden alueiden liittämisestä Fastholman luonnonsuojelualueeseen suojelualuekokonaisuuden vahvistamiseksi.

Helsingissä 8.4.2025

Alexi Mikola

Puheenjohtaja

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —

Helsingforsstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry